

Pestprotocol Vincent van Goghschool

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aanpakken.

Daar zijn wel enkele voorwaarden aan verbonden:

- Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwiigende groep), leerkrachten en de ouders/ verzorgers (hierna genoemd: ouders)
- Het is een taak van school om pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld.
- Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen.
- Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak.
- Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan is de inschakeling van een vertrouwenspersoon nodig. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren. Op onze school is een vertrouwenspersoon aanwezig.

HET PROBLEEM DAT PESTEN HEET:

Pesten is altijd een **ongelijkwaardige** strijd. Bij pesten zijn bepaalde kinderen **continu** het **slachtoffer**. Hoe zij zich gedragen, wat zij ook doen, de pesters vinden altijd wel weer een aanleiding om te pesten. Van pesten hebben veel kinderen last: natuurlijk de kinderen die gepest worden, maar ook de kinderen die het zien gebeuren. Zelfs de pesters (meestal zijn ze met een groep) kunnen last hebben van hun gepest. De piek van het pesten ligt tussen 10 en 14 jaar, maar ook in lagere en hogere groepen wordt er gepest.

Signalen van pesterijen kunnen o.a. zijn:

- *altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen*
- *zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot*
- *een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven*
- *briefjes doorgeven*
- *beledigen*
- *opmerkingen maken over kleding*
- *isoleren, negeren, uitsluiten, buiten sluiten*
- *buiten school opwachten*
- *op weg naar huis achterna rijden*
- *lichamelijk contact zoals: slaan, schoppen, duwen, trekken, spugen, krabben*
- *naar het huis van het slachtoffer gaan*
- *bezittingen afpakken, verstoppen of stuk maken*
- *schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer*
- *imiteren, najouwen, dreigen, dwingen om iets af te geven of te doen*

Deze lijst kan nog verder worden uitgebreid. Leerkrachten en ouders moeten daarom alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden.

STELREGELS OM PESTEN AAN TE KUNNEN PAKKEN

REGEL 1:

Kinderen leren op de Vincent al vroeg hoe ze, op directe en aardige manier, aan moeten geven dat ze iets niet willen aan moeten geven dat ze iets niet willen. Ze zeggen: "Stop" en geven het zogenaamde stopteken door een arm recht vooruit te steken met een opgestoken hand.

REGEL 2:

Een belangrijke stelregel is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken. Vanaf de kleutergroep brengen we kinderen dit al bij: als je wordt gepest of als je ruzie met een ander hebt en je komt je er zelf niet uit dan mag je hulp aan de leerkracht vragen. Dit wordt niet gezien als klikken.

REGEL 3:

Een andere stelregel is dat een medeleerling ook de verantwoordelijkheid heeft om het pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.

REGEL 4:

Samenwerken zonder bemoeienissen:

School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Bij problemen van pesten zullen de directie en de leerkrachten hun verantwoordelijkheid (moeten) nemen en indien nodig overleg voeren met de ouders. Wij verwachten van ouders een actieve rol ten aanzien van het aanreiken van informatie, het geven van suggesties en tot het ondersteunen van de aanpak van de school met betrekking hun eigen kind(eren). Het pestprobleem wordt door alle partijen serieus genomen.

HOE PAKKEN WIJ HET PESTPROBLEEM AAN?

- Een pestproject alleen is niet voldoende om een eind te maken aan het pesten. Daarom laten we het onderwerp regelmatig aan de orde komen, zodat het ook preventief kan werken.
- We stellen (2)-wekelijks een (sociaal-emotioneel) onderwerp aan de orde met behulp van SOEMO-kaarten. Hiermee benadrukken we dat ieder kind uniek is en creëren we een sfeer van openheid. Er mag gepraat worden!
  - Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van ruzies etc. worden besproken in de klas.
  - Andere werkvormen zijn ook denkbaar, zoals; spreekbeurten, rollenspelen, regels met elkaar afspreken over omgaan met elkaar en groepsopdrachten.
  - Werken met materialen/spellen die gericht zijn op de sociaal-emotionele ontwikkeling zoals: Doos vol gevoelens en het huis vol gevoelens.
- Het voorbeeld van de leerkrachten (en thuis de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten nemen duidelijk stelling tegen dergelijke gedragingen.
- We hanteren duidelijke regels, die voor alle leerlingen, ouders en leerkrachten gelden en die precies aangeven wat we wel en niet tolereren.

REGELS DIE GELDEN IN ALLE GROEPEN:

Op de Vincent hanteren we drie kapstokregels.

- voor groot en klein zullen we aardig zijn
- samen aan het werk, samen staan we sterk
- we zullen goed voor elkaars spullen zorgen, dan zijn ze weer te gebruiken morgen.

De kapstokregels gelden voor de hele school. Deze hangen dan ook door de hele school goed zichtbaar op.

Kinderen mogen in hun eigen groep een aanvulling geven op deze vastgestelde schoolregels, in overleg met de leerkracht. Die aanvulling wordt opgesteld, door en met de groep, dit zijn de zgn. groepsregels. Met betrekking tot pesten zijn deze onderhangende regels erg belangrijk.

Groepsregels zijn zichtbaar in de klas opgehangen.

<h3>1. Voor groot en klein.....zullen we aardig zijn</h3>
--

• Doe niets bij een ander kind, wat jezelf ook niet prettig zou vinden.   • Blijf van een ander af, als de ander dat prettig vindt.

- We noemen elkaar bij de voornaam en gebruiken geen scheldwoorden.
- Zelfs als je kwaad bent houd je je handen en je voeten thuis.
- Probeer eerst samen te praten. Ga anders naar de meester of de juf.
- Iedereen hoort erbij. Iedereen mag er zijn. Utlachen, roddelen of kinderen buitensluiten vinden we niet goed. We (be)oordelen niet.
- Probeer ook zelf een ruzie met praten op te lossen. Na het uitpraten kunnen we ook weer vergeven en vergeten.

2. Samen aan het werk.....samen staan we sterk

- Vertel de meester of de juf wanneer jezelf of iemand anders wordt gepest.
- Word je gepest of weet je dat er gepest wordt, praat er thuis over, je moet het niet geheim houden.
- We luisteren naar elkaar.
- Nieuwe kinderen zijn ook welkom op onze school.

3. We zullen goed voor elkaars spullen zorgen.....dan zijn ze weer te gebruiken morgen.

- Je gebruikt je eigen spullen en als je iets van iemand wil lenen, vraag je eerst toestemming.

Deze regels gelden op school maar ook daarbuiten

AANPAK VAN DE RUZIES EN PESTGEDRAG IN VIER STAPPEN:

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten proberen zij en wij:

Stap 1:

Er eerst zelf (en samen) uit te komen.

Stap 2:

Op het moment dat een van de leerlingen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de meester of juf voor te leggen.

Stap 3:

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderingsgesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken.

Bij herhaling van pesterijen / ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen sancties (zie bij consequenties).

Stap 4: Bij herhaaldelijke ruzie/ pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een bestraffend gesprek met de leerling die pest /ruzie maakt. De fases van bestraffen treden in werking (zie bij consequenties).

Ook wordt de naam van de ruziemaker/ pester in de 'Ongevallen' map genoteerd. Bij iedere melding in de map omschrijft de leerkracht 'de toedracht'. Bij de derde melding in de map worden de ouders op de hoogte gebracht van het ruzie-pestgedrag.

Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing. *De leerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste en begeleidt de pester. Indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.*

CONSEQUENTIES

- *De leerkracht heeft het idee dat er sprake is van onderhuids pesten:*
In zo'n geval stelt de leerkracht een algemeen probleem aan de orde om langs die weg bij het probleem in de klas te komen.
- *De leerkracht ziet dat een leerling wordt gepest (of de gepeste of medeleerlingen komen het bij hem melden) en stappen 1 tm 4 leveren geen positief resultaat op voor de gepeste.*
- De leerkracht neemt duidelijk een stelling in.
- Er wordt overgegaan naar een volgende fase afhankelijk van hoe lang de pester door blijft gaan met zijn/ haar pestgedrag en geen verbetering vertoond in zijn/ haar gedrag:

FASE 1:

- Een of meerdere pauzes binnen blijven onder supervisie van een andere leerkracht
- Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn
- Een schriftelijke opdracht (Oeiblad) zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem
- Door gesprek: bewustwording voor wat hij met het gepeste kind uithaalt
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. Deze worden genoteerd in de klassenmap en in Tangram. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere

week (voor een periode van ongeveer 6 weken die vooraf is afgesproken) in een kort gesprek aan de orde.

FASE 2:

- Een gesprek met de ouders, als voorgaande acties op niets uitlopen. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft alle activiteiten vastgelegd in de 'ongevallen' map en de school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.

FASE 3:

- Bij aanhoudend pestgedrag (wederom na een periode van ongeveer 6 weken) kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de Schoolbegeleidingsdienst (EDUX), de schoolarts van de GGD of schoolmaatschappelijk werk.

Fase 4:

- Bij aanhoudend pestgedrag (wederom na een periode van ongeveer 6 weken) kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school. Ook het (tijdelijk) plaatsen op een andere school behoort tot de mogelijkheden.

Fase 5:

- In extreme gevallen, bijvoorbeeld als alle voorgaande maatregelen niet tot het gewenste effect leiden, kan een leerling geschorst of verwijderd worden.

BEGELEIDING VAN ALLE KINDEREN DIE WAT TEGEN PESTEN WILLEN DOEN:

- Leerlingen verantwoordelijk maken voor de sfeer in de klas;
- Open sfeer creëren die kinderen uitnodigt om te vertellen wat ze zien gebeuren;
- Kinderen samen brengen die zich sterk kunnen en willen maken tegen elke vorm van pesten en zich hiertegen uit durven spreken;
- Kinderen steunen om zich uit te spreken tegen pesten;
- Kinderen inzicht laten krijgen in hun rol; zowel de pester als de gepeste zouden graag 'een echte vriend' hebben.

BEGELEIDING VAN DE GEPESTE LEERLING:

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest;
  - Praten lucht op!
- Leerling stimuleren het één en ander op papier te zetten (als erover praten niet lukt);
- Leerling ervan verzekeren dat het niet zijn/haar schuld is. Niemand heeft het recht te pesten;
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten;
- De leerling leren hoe het de ander duidelijk moet maken hoe erg het pesten vindt en ook dat ze ermee op moeten houden;
  - Zoeken en oefenen van een andere reactie bijvoorbeeld je niet afzonderen;
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest;
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil;
- Sterke kanten van de leerling benadrukken;
- Het kind zelfvertrouwen (terug)geven;
- Kringgesprek houden over bijvoorbeeld pesten in het algemeen;
- Boek voorlezen dat over pesten gaat;
- De leerling zelf boeken laten lezen over pesten;
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt (anders/beter staat omschreven in plan van aanpak als gewenst gedrag);
- Leerling bemoedigen om leuke dingen te gaan doen, bijvoorbeeld lid worden van een club;
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s);
- Het gepeste kind niet overbeschermen bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

BEGELEIDING VAN DE PESTER:

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/ pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen);
- Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste;
- Laten inzien dat hij er iets aan kan doen, dat hij kan beginnen op te houden met pesten;
- Excuses aan laten bieden;
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft;

- Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest – belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt;
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren;
- Leerling boeken aanbieden die als onderwerp pesten hebben;
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten? *
- Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn;
- Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen ; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD.
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt (anders/beter staat omschreven in plan van aanpak als gewenst gedrag);
- Praten met de ouders van de pester(s) en de ouders van de gepeste leerling;
- De pester niet overbeschermen bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de gepeste wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het pestende kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

* Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- Een problematische thuissituatie
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen)
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt
- Voortdurend met elkaar de competitie aan gaan
- Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt

ADVIEZEN AAN DE OUDERS VAN ONZE SCHOOL:

Ouders van gepeste kinderen:

- a. Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind, vraag en vraag door. Zorg in ieder geval dat het kind niet met het geheim rondloopt;
- b. Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken;
- c. Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken;
- d. Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen;
- e. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport;
- f. Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pesters:

- a. Neem het probleem van uw kind serieus;
- b. Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden;
- c. Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen;
- d. Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet;
- e. Besteed extra aandacht aan uw kind;
- f. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport;
- g. Corrigeer ongewenst gedrag en stimuleer uw kind positief (door zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen); benoem het goede gedrag van uw kind;
- h. Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders:

- a. Neem de ouders van het gepeste kind serieus;
- b. Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan;
- c. Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en stimuleer uw kind positief (door zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen); en benoem goed gedrag;
- d. Geef zelf het goede voorbeeld;
- e. Leer uw kind voor anderen op te komen;
- f. Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

HET DOEL VAN DIT PESTPROTOCOL:

- “ Alle kinderen mogen zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen”;
- Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken;
- Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

Leerkrachten en de medezeggenschapsraad onderschrijven gezamenlijk dit PESTPROTOCOL

